

DOI: 10.33270/05267101.17
УДК 343.35:343.2/.7:341.4

КРАСІЙ Марія*

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління, адміністрування і національної безпеки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу
76000, вул. Карпатська, 15, м. Івано-Франківськ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

Диференціація відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану крізь призму міжнародних стандартів

Анотація. У статті здійснено комплексне дослідження питання диференціації кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану крізь призму міжнародних стандартів і завдань зовнішньої кримінально-правової політики України. Обґрунтовано, що в особливий період корупція трансформується з управлінської девіації у фактор прямої загрози обороноздатності держави, ефективному використанню міжнародної фінансової допомоги та довірі до України як суб'єкта міжнародного права, що спричиняє підвищення ступеня її суспільної небезпеки та потребу в адекватній, системно вибудованій кримінально-правовій реакції. На підставі аналізу доктринальних підходів до розуміння диференціації кримінальної відповідальності та судової практики Вищого антикорупційного суду за 2025–2026 роки обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення спеціальних критеріїв підвищеної суспільної небезпеки корупційних правопорушень в умовах воєнного стану, а також визначення чітких меж застосування положень про призначення більш м'якого покарання на підставі угоди про визнання винуватості. Доведено, що наявна практика демонструє двополюсний характер диференціації: від істотного пом'якшення покарання за умови активної співпраці з правоохоронними органами – до суворої кримінально-правової реакції у випадках посягання на фундаментальні інститути держави. Сформульовано висновок, що формування системної, доктринально обґрунтованої моделі диференціації відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану має ґрунтуватися на принципах пропорційності, справедливості, ефективності та невідворотності покарання, відповідати міжнародним антикорупційним стандартам і забезпечувати баланс між потребами національної безпеки й вимогами правової визначеності. Реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню узгодженості кримінально-правової політики України та зміцненню її міжнародної правової репутації.

Ключові слова: корупційні правопорушення; зовнішня кримінально-правова політика України; кримінальна відповідальність; міжнародне співробітництво; корупція; невідворотність покарання; суспільна небезпека.

Історія статті:

Отримано: 26.01.2026
Прийнято: 02.03.2026
Опубліковано: 31.03.2026

Рекомендоване посилання:

Красій М. Диференціація відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану крізь призму міжнародних стандартів. *Наука і правоохорона*. 2026. Вип. 1 (71). С. 169–175. DOI: 10.33270/05267101.17

*Відповідальний автор

© Красій М., 2026. This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Вступ

Запровадження воєнного стану в Україні зумовило істотну зміну функціональних параметрів публічної влади, характеру бюджетних процесів, процедур державних закупівель і механізмів міжнародної фінансової взаємодії. У цих умовах корупційні правопорушення трансформуються із системної управлінської девіації у фактор, що безпосередньо впливає на обороноздатність держави, ефективність використання міжнародної допомоги та рівень довіри до України як суб'єкта міжнародного права. Такий контекст об'єктивно підвищує ступінь їх суспільної небезпеки та зумовлює потребу в адекватній кримінально-правовій реакції.

Водночас чинна модель диференціації кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення формувалася переважно в умовах мирного часу та не була орієнтована на специфіку особливого періоду. Законодавчі зміни, спрямовані на посилення відповідальності, нерідко мають фрагментарний характер і не завжди ґрунтуються на системних, доктринально вивірених критеріях підвищення суспільної небезпеки. Відсутність цілісної концепції диференціації відповідальності в умовах воєнного стану може призводити до диспропорцій у санкціях, колізій у правозастосуванні та порушення балансу між принципами справедливості й пропорційності.

Україна є учасницею ключових міжнародних антикорупційних конвенцій та знаходиться в процесі поглиблення інтеграції з європейським правовим простором. Диференціація відповідальності за корупційні правопорушення має відповідати міжнародним стандартам ефективності, пропорційності та невідворотності покарання, а також узгоджуватися з вимогами системності та правової визначеності. Неврахування цих стандартів може негативно позначитися на реалізації зовнішньої кримінально-правової політики України, зокрема у сфері міжнародного співробітництва й отримання фінансової підтримки. Зовнішня кримінально-правова політика України має враховувати не лише загальноєвропейські тенденції, а й прогалини в правовому регулюванні на рівні Європейського Союзу (далі – ЄС) (Krasii, 2025).

Отже, проблема дослідження полягає у відсутності науково обґрунтованої, комплексної моделі диференціації відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану, яка одночасно: відображала б підвищений ступінь суспільної небезпеки відповідних діянь в особливий період; забезпечувала б дотримання принципів справедливості та пропорційності покарання; відповідала б міжнародним антикорупційним стандартам; функціонувала б як елемент зовнішньої кримінально-правової політики України.

Матеріали та методи

Емпіричну та нормативну базу дослідження становлять норми Кримінального кодексу України (далі – КК України) (ст. 191, 364, 368, 369, 368-5, 369-2 тощо), а також міжнародно-правові акти у сфері протидії корупції, зокрема: Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності; Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції; Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією; Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією; положення ст. 83 Договору про функціонування Європейського Союзу в частині визначення переліку тяжких трансграничних злочинів.

Наукову основу дослідження сформували публікації українських і зарубіжних учених, а саме: А. Айтуарової (2021), Н. Антонюк (2019), Р. Бориславського (2020), О. Волохова (2025), Д. Крикливця (2025), А. Кушкімбаєва (2021), Р. Орловського (2018), О. Рябчинської (2025), Л. Тімофєєвої (2025) та ін.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, що забезпечили всебічний аналіз проблеми диференціації відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану крізь призму міжнародних стандартів як складової зовнішньої кримінально-правової політики України.

У межах дослідження використано діалектичний метод, який дав змогу розглянути диференціацію кримінальної відповідальності як динамічне явище, зумовлене зміною соціально-правового контексту в умовах воєнного стану. Формально-юридичний (догматичний) метод застосовано для аналізу норм кримінального законодавства України та міжнародних договорів з метою з'ясування змісту санкцій, кваліфікуючих ознак і механізмів криміналізації корупційних діянь. Системно-структурний метод забезпечив дослідження диференціації відповідальності як елементу цілісної кримінально-правової політики й дав змогу виявити взаємозв'язок між нормами національного законодавства та міжнародними стандартами. Порівняльно-правовий метод, використаний для зіставлення положень національного законодавства з міжнародними антикорупційними стандартами щодо вимог ефективності, пропорційності й невідворотності покарання. Метод правового моделювання надав можливість сформулювати концептуальні підходи до вдосконалення критеріїв диференціації відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану.

Застосування зазначених методів у сукупності забезпечило комплексність дослідження і дало змогу обґрунтувати необхідність формування системної моделі диференціації відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану, узгодженої з міжнародними стандартами та завданнями зовнішньої кримінально-правової політики України.

Результати й обговорення

Корупція в умовах воєнного стану набуває якісно нових рис суспільної небезпеки, оскільки посягає не лише на нормальне функціонування публічної влади, а й опосередковано впливає на обороноздатність держави, ефективність використання міжнародної допомоги та довіру до інституцій. Вона детермінує інші кримінальні правопорушення, зокрема ті, що охоплені переліком тяжких транскордонних злочинів, визначених у статті 83 Договору про функціонування Європейського Союзу, що посилює її загрозу для національної та міжнародної безпеки (Timofieieva, 2025).

У доктринальному вимірі диференціація кримінальної відповідальності постає фундаментальною категорією кримінально-правової політики. Диференціація кримінальної відповідальності, слушно зазначає В. К. Грищук (2009), – це визначення раціональних способів і форм її реалізації з метою втілення принципів кримінального права, забезпечення виправлення осіб, які вчинили злочини, і запобігання новим кримінальним правопорушенням, що зрештою сприяє зміцненню законності й правопорядку.

В. О. Навроцький (2009) обґрунтовує, що диференціація кримінальної відповідальності має чітко визначені ознаки: здійснюється виключно законодавцем у межах кримінального закону; стосується різновидів одного й того самого злочину; ґрунтується на типовості ознак, які впливають на ступінь суспільної небезпеки; знаходить вираження в побудові санкцій та структурі статей Особливої частини; є обов'язковою для правозастосовних органів. Такий підхід дає змогу відмежувати диференціацію від індивідуалізації відповідальності, що здійснює суд у межах визначеної законом санкції.

Р. А. Бориславський (2020) пропонує багатовимірне розуміння цієї категорії, розглядаючи її як метод кримінальної політики, галузевий принцип, законотворчий і правозастосовний процес, а також виключну діяльність законодавця. Така концептуалізація дає змогу інтегрувати диференціацію відповідальності в ширший контекст кримінально-правової стратегії держави, передусім в умовах особливого періоду.

Н. О. Антонюк (2019) обґрунтовує доцільність застосування позитивного та негативного критеріїв диференціації, що надає можливість уникнути нормативної надмірності або, навпаки, прогалин у кримінально-правовому регулюванні. Саме в умовах воєнного стану проблема меж диференціації набуває особливої гостроти, адже законодавець має забезпечити баланс між принципом справедливості та принципом пропорційності.

Л. В. Павлик (2013) сформулювала систему вимог до обставин, які можуть бути визнані засобами диференціації кримінальної відповідальності, запропонувала їх класифікацію

залежно від місця використання, зв'язку зі структурними елементами складу злочину, характеру впливу на ступінь суспільної небезпеки та правової природи. Ю. А. Пономаренко (2009) акцентує, що найінтенсивніше диференціація виявляється в санкціях статей Особливої частини КК України, що має вирішальне значення для практики призначення покарання.

Несистемність диференціації, зазначено в доктрині, породжує диспропорції в реалізації принципу справедливості та нівелює узгодженість кримінально-правової політики (Antoniuk, 2019). Тому в умовах воєнного стану законодавче посилення відповідальності за корупційні правопорушення має ґрунтуватися не на ситуативній реакції, а на чітких критеріях підвищення суспільної небезпеки, зокрема якщо корупційне діяння пов'язане з оборонними закупівлями, гуманітарною допомогою чи міжнародним фінансуванням відновлення.

Особам, які вчинили корупційне кримінальне правопорушення або кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, може бути пом'якшене основне покарання на підставі ст. 692 КК України. Ті фактичні обставини, які збігаються з умовами укладення угоди про визнання вини (відсутність яких унеможливорює укладення такої угоди), можуть бути визнані обставинами, що пом'якшують покарання під час визначення його конкретного розміру. Такий підхід трапляється в судовій практиці (Riabchynska, & Bolshakova, 2025).

Судова практика Вищого антикорупційного суду протягом 2024–2025 років демонструє збільшення кількості розглянутих справ (109 вироків 2025 року проти 77 2024-го) (The number of judgments..., 2026), значну частку з яких становлять корупційні правопорушення в оборонній сфері й енергетиці. Проте переважна більшість обвинувальних рішень ухвалюють на підставі угод про визнання винуватості, що нерідко призводить до призначення покарання нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (ст. 69-2 КК України)¹. Такий підхід хоча й сприяє швидкому викриттю співучасників, іноді створює враження недостатньої пропорційності покарання підвищеній суспільній небезпеці корупції в умовах воєнного стану.

Яскравим підтвердженням є вирок Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) від 14 січня 2026 року у справі № 991/11454/25 щодо пособника в одержанні неправомірної вигоди в особливо великому розмірі (ч. 5 ст. 27, ч. 4 ст. 368 КК України) посадовцем Міністерства оборони. За схемою маніпуляцій з конкурсом на забудову земельної ділянки (неправомірна вигода – 1 300 000 доларів США) суд,

¹ Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

затвердивши угоду про визнання винуватості, призначив лише 1 рік 6 місяців позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади, підприємствах, установах, організаціях державної або комунальної форм власності, пов'язані з організаційно-розпорядчими або адміністративно-господарськими функціями на строк 2 роки з конфіскацією частини належного йому на праві власності майна, застосувавши ст. 69-2 КК України¹. Такий підхід ілюструє процесуальну диференціацію (можливість угоди за особливо тяжкий злочин за умови викриття інших осіб – п. 2 ч. 4 ст. 469 КПК), але водночас ставить питання про баланс пропорційності покарання підвищеній суспільній небезпеці корупційних діянь в оборонній сфері в умовах воєнного стану.

Водночас судова практика не є однозначною. Прикладом жорсткої диференціації став вирок ВАКС від 11 червня 2025 року у справі № 752/16096/18 щодо колишньої судді Окружного адміністративного суду міста Києва (ОАСК). Обвинувачену визнано винуватою за ч. 3 ст. 368 КК України в одержанні неправомірної вигоди (2000 доларів США як перша частина обумовлених 10 000 доларів США) за вчинення дій в інтересах третьої особи (ТОВ) з використанням наданої їй влади – витребування доказів в адміністративній справі № 826/16498/16. Суд відмовив у застосуванні угоди про визнання винуватості, призначивши покарання у виді 5 років 6 місяців позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади в органах державної влади на три роки та конфіскацією всього належного майна².

На відміну від випадків, де суди враховують співпрацю, відшкодування чи внесок в оборону як пом'якшувальні обставини, тут суд акцентував на підвищеній суспільній небезпеці діяння: корупція серед суддів підриває авторитет судової влади, довіру до правосуддя та верховенство права, передусім в умовах воєнного стану, коли ефективність судової системи безпосередньо впливає на захист прав громадян, обороноздатність і міжнародну підтримку України. Відсутність каяття, спроби конспірації та корисливий мотив стали визначальними для відмови від пом'якшення.

Цей вирок ілюструє баланс у диференціації: гнучкість через угоди (для викриття системних схем) поєднується з невідворотністю та суворістю покарання у випадках, коли корупціонер не сприяє слідству й посягає на ключові інститути держави.

Отже, практика ВАКС 2025 року демонструє еволюцію диференціації: від значного пом'як-

шення за умови викриття інших осіб і підтримки оборони – до жорсткої відповідальності, коли корупція зачіпає фундаментальні інститути держави в умовах війни.

У міжнародно-правовому вимірі стандарти криміналізації корупції закріплено, зокрема, у Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності (ст. 8)³, Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції⁴, а також у Кримінальній конвенції про боротьбу з корупцією⁵ та Цивільній конвенції про боротьбу з корупцією⁶. Водночас, зазначає О. Медвецька (2015), універсального визначення корупційного злочину не сформульовано, проте усталеним є поділ на «активні» та «пасивні» форми, а також виокремлення загального і спеціального суб'єктів.

Особливе значення для диференціації відповідальності через угоди про визнання винуватості мають принципи добровільності, пропорційності та захисту довіри до правосуддя. Згідно з Рекомендацією CM/Rec(2018)8 Комітету міністрів Ради Європи щодо відновного правосуддя в кримінальних справах, «угоди повинні містити лише справедливі, досяжні та пропорційні дії, на які всі сторони надають вільну й усвідомлену згоду» (п. 50)⁷.

Практика ЄСПЛ, зокрема рішення Великої Палати у справі Natsvlishvili and Togonidze v. Georgia (№ 9043/05, 29 квітня 2014 року), підтверджує, що угоди про визнання винуватості допустимі. Суд зауважив, що такі процедури можуть бути ефективним інструментом боротьби з корупцією та організованою злочинністю, якщо забезпечено достатні гарантії (п. 90)⁸, що є важливим орієнтиром для застосування ст. 69-2 КК України в умовах підвищеної суспільної небезпеки корупційних злочинів під час воєнного стану. У цьому контексті положення ч. 1 ст. 69-2 КК України є такими, що суперечать традиційним

³ Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності : міжнар. док. від 15 листоп. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text

⁴ Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : міжнар. док. від 31 жовт. 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

⁵ Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією : міжнар. док. від 27 січ. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101#Text

⁶ Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією : міжнар. док. від 4 листоп. 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102#Text

⁷ Recommendation CM/Rec(2018)8 of the Committee of Ministers to member States concerning restorative justice in criminal matters from 03.10.2018. URL: <https://rm.coe.int/coe-rec-2018-8-of-the-committee-of-ministers-restorative-justice/1680a72d4b>

⁸ Natsvlishvili та Togonidze against Georgia : Judgment of the European Court of Human Rights of April 29, 2014 URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-142672%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-142672%22]})

¹ Вирок Вищого антикорупційного суду від 14 січ. 2026 р. Справа № 991/11454/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/133280942>

² Вирок Вищого антикорупційного суду від 11 черв. 2025 р. Справа № 752/16096/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128028880>

підходам до кримінально-правової політики у сфері пеналізації корупційних кримінальних правопорушень і кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією, адже без будь-яких особливих умов дозволяють виходити за встановлені санкцією межі. Крім цього, законодавець не обмежив, наскільки м'якшим може бути призначене покарання порівняно з тими рамками, що встановлені в санкції, крім лише вказівки на межі, встановлені в Загальній частині КК України для відповідного виду покарання (Kryklyvets, 2025).

Відповідно до міжнародних зобов'язань, держави-учасниці повинні криміналізувати визначені діяння та забезпечити їх ефективне переслідування. Україна ратифікувала зазначені конвенції, що зумовило суттєву трансформацію національного кримінального законодавства (Timofieieva, 2025). Водночас імплементація міжнародних стандартів потребує не лише формального відтворення норм, а й забезпечення їх системності й узгодженості (Orlovskiy, Shapoval, & Demenko, 2018). Вплив міжнародних стандартів боротьби з корупцією на ефективність законодавства здійснюють шляхом упровадження ефективних механізмів його реалізації (через діяльність антикорупційних органів) і запровадження напрямів розвитку правотворчості, формування ціннісних орієнтирів у її здійсненні (Volokhov, 2025).

Міжнародно-правове співробітництво у сфері протидії корупції, зауважують А. Б. Айтуарова й А. А. Кушкімбаєв (2021), функціонує як інституційно оформлена система з усталеними механізмами, що потребує комплексного наукового аналізу. У цьому контексті українська модель диференціації відповідальності має враховувати не лише внутрішні потреби кримінально-правової політики, а й міжнародні стандарти пропорційності, ефективності та невідворотності покарання.

Чинний КК України містить розгалужену систему норм щодо корупційних кримінальних правопорушень (ст. 191, 364, 368, 369, 368-5, 369-2 тощо), які зазнали істотних змін у процесі гармонізації з міжнародними стандартами. Проте, слушно зауважують у наукових джерелах, проблема пропорційності санкцій та узгодженості кваліфікуючих ознак залишається дискусійною (Timofieieva, 2025).

Тож диференціація відповідальності за корупційні правопорушення в умовах воєнного стану має ґрунтуватися на:

- доктринально обґрунтованих критеріях підвищення суспільної небезпеки;
- принципі пропорційності покарання;

– вимогах міжнародних антикорупційних стандартів;

– системності законодавчих змін.

Лише за таких умов кримінально-правова реакція держави відповідатиме як внутрішнім потребам забезпечення правопорядку в особливий період, так і міжнародним зобов'язанням України.

Диференціація відповідальності в умовах воєнного стану потребує законодавчого закріплення спеціальних критеріїв підвищеної суспільної небезпеки (зв'язок з обороною, міжнародною допомогою, судовою владою) та чітких меж застосування ст. 69-2 КК України, щоб уникнути як надмірного пом'якшення, так і надмірної жорсткості. Лише за таких умов модель відповідатиме як внутрішнім потребам національної безпеки, так і міжнародним стандартам пропорційності, ефективності й невідворотності покарання.

Висновки

Здійснене дослідження засвідчило, що воєнний стан суттєво підвищив суспільну небезпеку корупційних правопорушень, перетворивши їх на пряму загрозу обороноздатності держави, ефективному використанню міжнародної допомоги та довірі до України як суб'єкта міжнародного права. Чинна модель диференціації кримінальної відповідальності, сформована в умовах мирного часу, виявилася недостатньо адаптованою до особливого періоду, що призводить до диспропорцій у санкціях та колізій у правозастосуванні. Судова практика ВАКС 2025–2026 років демонструє еволюцію підходів: від значного пом'якшення покарання за умови активної співпраці, відшкодування збитків та внеску в оборону (угода про визнання винуватості, ст. 69-2 КК України) до жорсткої відповідальності у випадках посягання на ключові державні інститути без каяття чи сприяння слідству. Такий двополосний механізм відповідає міжнародним стандартам (ст. 37 Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції, п. 50 Рекомендацій CM/Rec(2018)8 Комітету міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя в кримінальних справах, рішенні ЄСПЛ у справі «Natsvlishvili та Togonidze проти Грузії»), однак потребує законодавчого вдосконалення шляхом закріплення спеціальних критеріїв підвищеної суспільної небезпеки (зв'язок з обороною, міжнародною допомогою, судовою владою) і чітких меж застосування угод, аби забезпечити баланс між ефективністю, пропорційністю та невідворотністю покарання.

References

- [1] Aituarova, A.B., & Kushkimbayev, A.A. (2021). Implementation of international standards on issues anti-corruption in criminal law of the Republic of Kazakhstan. *Science*. 1(68), 129-133. DOI: 10.47450/2306-451X-2021-68-1-129-133
- [2] Antoniuk, N.O. (2019). Criteria for differentiation of criminal liability. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "Law"*, 59(2), 78-82. DOI: 10.32782/2307-3322.59-2.17
- [3] Boryslavskiy, R.A. (2020). Differentiation of criminal liability for destruction or damage to property under the criminal law of Ukraine: *Doctor's thesis*. Lviv.
- [4] Hryshchuk, V.K. (2009). The concept of differentiation of criminal liability. *Criminal Code of Ukraine 2001: problems of application and prospects for improvement: Proceedings of the International Symposium* (pp. 40-43). Lviv.
- [5] Krasii, M.O. (2025). Strengthening liability for criminal corruption offenses: certain aspects of Ukraine's external criminal law policy. *Ukrainian police science: theory, legislation, practice*, 3(15), 61-66. DOI: 10.32782/2709-9261-2025-3-15-11
- [6] Kryklyvets, D.Ye. (2025). Sentencing under Article 69-2 of the Criminal Code of Ukraine: characteristics of the rules and issues of penalization. *Analytical and comparative law*, 1, 608-614. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.01.101
- [7] Medvetska, O. (2015). The concept, features and types of corruption crimes, their specifics according to international legal acts. *Entrepreneurship, Economy and Law*, 7, 42-48.
- [8] Navrotskyi, V.O. (2009). Differentiation of criminal liability: legislator's whim or necessity. *Criminal Code of Ukraine 2001: problems of application and prospects for improvement: Proceedings of the International Symposium* (pp. 100-103). Lviv.
- [9] Orlovskiy, R., Shapoval, R., & Demenko, O. (2018). Possibilities of Adapting the Typologies of the International Standards for Establishing Criminal Liability for Corruption-Related Crimes in Ukraine. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 5(2), 108-119. DOI: 10.15549/jeecar.v5i2.230
- [10] Pavlyk, L.V. (2013). Differentiation of criminal liability for criminal encroachments in the economic sphere. *Extended abstract of candidate's thesis*. Lviv.
- [11] Ponomarenko, Yu.A. (2009). The importance of the system of punishments for the differentiation of criminal liability in the sanctions of articles of the Special Part of the Criminal Code of Ukraine. *Criminal Code of Ukraine 2001: problems of application and prospects for improvement: Proceedings of the International Symposium* (pp. 188-190). Lviv.
- [12] Riabchyńska, O.P., & Bolshakova, D.O. (2025). Peculiarities of mitigation of punishment for persons who committed corruption criminal offenses when concluding a plea agreement. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "Law"*, 90(4), 142-150. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.4.19
- [13] The number of judgments delivered by the High Anti-Corruption Court increased by over 41% last year. (2026). *Judicial Power of Ukraine*. Retrieved from <https://court.gov.ua/press/news/1946811/>
- [14] Timofieieva, L. (2025). Proportionality in Countering Corruption in Ukraine in the Context of War. *Journal of Illicit Economies and Development*. 6(2), 73-88. DOI: 10.31389/jied.234
- [15] Volokhov, O.S. (2025). International standards in the field of combating corruption and their influence on the effectiveness of national legislation. *Analytical and comparative law*, 4, 34-40. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.04.1.5

Список використаних джерел

- [1] Aituarova A. B., Kushkimbayev A. A. Implementation of international standards on issues anti-corruption in criminal law of the Republic of Kazakhstan. *Science*. 2021. No. 1 (68). P. 129–133. DOI: 10.47450/2306-451X-2021-68-1-129-133
- [2] Антонюк Н. О. Виділення критеріїв диференціації кримінальної відповідальності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. Вип. 59. Т. 2. С. 78–82. DOI: 10.32782/2307-3322.59-2.17
- [3] Бориславський Р. А. Диференціація кримінальної відповідальності за знищення або пошкодження майна за кримінальним правом України : дис. ... д-ра філософії : 081 «Право». Львів, 2020. 237 с.
- [4] Гришук В. К. Поняття диференціації кримінальної відповідальності. *Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування та перспективи удосконалення: матеріали Міжнар. симпозиуму (Львів, 11–12 верес. 2009 р.)*. Львів, 2009. С. 40–43.
- [5] Красій М. О. Посилення відповідальності за кримінальні корупційні правопорушення: окремі аспекти зовнішньої кримінально-правової політики України. *Українська поліцейстика: теорія, законодавство, практика*. 2025. № 3 (15). С. 61–66. DOI: 10.32782/2709-9261-2025-3-15-11
- [6] Крикливець Д. Є. Призначення покарання за правилами статті 69-2 КК України: характеристика правил та питання педалізації. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 1. С. 608–614. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.01.101

- [7] Медвецька О. Поняття, ознаки та види корупційних злочинів, їх особливості відповідно до актів міжнародного законодавства. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 7. С. 42–48.
- [8] Навроцький В. О. Диференціація кримінальної відповідальності: забаганка законодавця чи необхідність. *Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування та перспективи удосконалення*: матеріали Міжнар. симпозиуму (Львів, 11–12 верес. 2009 р.). Львів, 2009. С. 100–103.
- [9] Orlovskiy R., Shapoval R., Demenko O. Possibilities of Adapting the Typologies of the International Standards for Establishing Criminal Liability for Corruption-Related Crimes in Ukraine. *Journal of Eastern European and Central Asian Research (JEECAR)*. 2018. No. 5 (2). P. 108–119. DOI: 10.15549/jeecar.v5i2.230
- [10] Павлик Л. В. Диференціація кримінальної відповідальності за злочинні посягання у сфері економіки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2013. 22 с.
- [11] Пономаренко Ю. А. Значення системи покарань для диференціації кримінальної відповідальності в санкціях статей Особливої частини КК України. *Кримінальний кодекс України 2001 р.: проблеми застосування та перспективи удосконалення*: матеріали Міжнар. симпозиуму (Львів, 11–12 верес. 2009 р.). Львів, 2009. С. 188–190.
- [12] Рябчинська О. П., Большакова Д. О. Особливості пом'якшення покарання особам, які вчинили корупційні кримінальні правопорушення, при укладенні угоди про визнання винуватості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2025. Вип. 90. Ч. 4. С. 142–150. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.4.19
- [13] За минулий рік кількість ухвалених вироків у ВАКС зросла на понад 41 %. *Судова влада України*. 2026. URL: <https://court.gov.ua/press/news/1946811/>
- [14] Timofieieva L. Proportionality in Countering Corruption in Ukraine in the Context of War. *Journal of Illicit Economies and Development*. 2025. No. 6 (2). P. 73–88. DOI: 10.31389/jied.234
- [15] Волохов О. С. Міжнародні стандарти у сфері боротьби з корупцією та їх вплив на ефективність національного законодавства. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 4. С. 34–40. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.04.1.5

KRASII Mariia

PhD in Law, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Public Management, Administration and National Security of the Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas
76000, 5 Karpatska St., Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8752-7371>

Differentiation of Liability for Corruption Offenses in Conditions of Martial State Taking into Account International Standards

Abstract. The article presents a comprehensive study of the problem of differentiation of criminal liability for corruption offenses under martial law, taking into account international standards and objectives of Ukraine's foreign criminal and legal policy. It is substantiated that during a special period, corruption is transformed from a managerial deviation into a factor of direct threat to the state's defense capability, the effective use of international financial assistance and trust in Ukraine as a subject of international law, which leads to an increase in the degree of its public danger and the need for an adequate, systematically built criminal and legal response. Based on the analysis of doctrinal approaches to understanding the differentiation of criminal liability and the judicial practice of the High Anti-Corruption Court for 2025–2026, the need for legislative consolidation of special criteria for increased public danger of corruption offenses under martial law, as well as the definition of clear boundaries for the application of provisions on the imposition of a more lenient punishment on the basis of a plea agreement, is substantiated. It is shown that the existing practice demonstrates a bipolar nature of differentiation: from a significant mitigation of punishment under the condition of active cooperation with law enforcement agencies to a strict criminal-legal response in cases of encroachment on the fundamental institutions of the state. It is concluded that the formation of a systematic, doctrinally-based model of differentiation of responsibility for corruption offenses under martial law should be based on the principles of proportionality, justice, efficiency and inevitability of punishment, comply with international anti-corruption standards and ensure a balance between the needs of national security and the requirements of legal certainty. The implementation of the proposed approaches will contribute to increasing the coherence of Ukraine's criminal-legal policy and strengthening its international legal reputation.

Keywords: corruption offenses; foreign criminal-legal policy of Ukraine; criminal responsibility; international cooperation; corruption; inevitability of punishment; public danger.